

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 824/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

41/2010. (II. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos panaszos¹ 2009. szeptember 14-én előterjesztett **panaszát** a 2009. február 10-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv - a Budapesti Rendőr-főkapitányság - vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2009. szeptember 5-én 16 óra 15 perc körüli időben a Budapest, VII. kerület Károly körúton, a Madách tér közelében, a 9-es busz megállójánál várakozott. Ekkor minden előzmény nélkül 7-8 rendőr körbeállta, az intézkedés megkezdésének közlése nélkül egyikük (azonosító száma megjelölve) igazolványát kérte. A panaszos felszólította, hogy amennyiben intézkedést kíván foganatosítani személyével kapcsolatosan, úgy azt a jogszabályokban előírt módon tegye meg. Erre nem volt hajlandó. E „primitív megnyilvánulás” ellenére gépjárművezetői engedélyét átadta. A rendőr agresszív hangnemben lakcímkártyáját is követelte és megfenyegette, hogy ha fényképezőgépét nem kapcsolja ki, nem teszi le, elő fogja állítani, majd arra hivatkozással, hogy akadályozta az intézkedést, egy másik rendőr a személyes adatait ismeretlen okból RK lapon írásban rögzítette, egy harmadik rendőr pedig ruházatát és táskáját átkutatta, miközben végig fenyegető hangnemet engedett meg magának. A

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

panaszos a fenyegető viselkedés hatására, fényképezőgépének megrongálásától tartva, azt lerakta. Felhívta a rendőrök figyelmét, hogy a géphez ne nyúljanak hozzá. Az intézkedés végeztével a rendőrök el akartak távozni a helyszínről. A panaszos kérdezte az adataikat. Ezeket többszöri kérésre sem voltak hajlandók megadni, ezért a panaszos csak az „elkövetők” fényképezésével tudott minimális adatokat szerezni személyükről. Ekkor sikerült lefényképeznie egy negyedik rendőr azonosító jelét is.

A panaszos a rendőri eljárást emberi és alkotmányos jogai durva megsértésének tartotta és közölte, hogy feljelentést kíván tenni a nyomozó ügyészségen.

Kérte továbbá, hogy a Testület tegyen intézkedést a magukról megfélemező, hivatali helyzetükkel visszaélő, jogellenesen adatot gyűjtő rendőrök felelősségre vonása és a jogellenesen írt RK lap lefoglalása érdekében.

II.

A Testület a panaszban foglaltak vizsgálata érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatára útján tájékoztatást kért az illetékes rendőri szervtől a történetekről.

1) Budapest Rendőr-főkapitánya 2009. szeptember 2-án kelt egyedi utasításában, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1) bekezdése, valamint (3) bekezdése alapján – Budapest V., VI., VIII. és XIV. kerületének teljes területére 2009. szeptember 5-én 06 órától, 2009. szeptember 6-án 06 óráig tartó fokozott ellenőrzést rendelt el. A hivatkozott jogszabályhelyek, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. §-ának (6) bekezdése és 103. §-ának (11) bekezdése alapján a fokozott ellenőrzést a következők szerint határozta meg. A feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány figyelemmel kíséri a rendezvényekre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását, ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-csomag, és járműátvizsgálást hajt végre. A központi biztosításba beosztott egyenruhás rendőri állomány az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában. Jogsértés esetében végrehajtja a szükséges intézkedést. Az utasítás indokolása szerint, a főváros fenti területeire szeptember 5. és 6. napjára több demonstrációt jelentettek be, mely rendezvényeken várhatóan nagyobb számú résztvevő jelenik meg. A különböző célú rendezvények miatt ellentétes érzelmű, illetve nézeteket valló csoportok megjelenése várható. A demonstratív tömegrendezvények biztosítása, illetőleg a gyülekezési joggal élők biztonságának garantálása érdekében a rendezvényekkel érintett helyszíneken indokolt a személy és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése. Az utasítás indokolása a továbbiakban a fokozott ellenőrzés alapjául szolgáló jogszabályhelyek szövegét idézi.

2) A BRFK Hivatal vezetőjének jelentése szerint az igazoltatás során kiállított RK-lap vélhetően megsemmisítésre került.

3) A BRFK Értékelő Osztály vezetőjének jelentése szerint, a panaszossal a megadott helyen és időben történt intézkedés kapcsán igazoltató lap osztályára nem érkezett.

4) A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője által írt átiratból megállapítható, hogy a panaszlevélben megnevezett jelvéyszámú rendőrök az intézkedésről jelentést készítettek. A jelentéseket csatolta. Beszámolt arról, hogy 2009. szeptember 5-én a XIII. Kerületi Rendőrkapitányság állománya csapatszolgálati feladatokat hajtott végre Budapest területén egy ideiglenes csapatszolgálati század I. szakaszaként. Az azon a napon készített igazoltató lapokat az intézkedő rendőrök a század parancsnokának adták le szolgálatuk végeztével. E parancsnok, egy másik kerületi kapitányság beosztottja szintén mint vezényelt teljesített szolgálatot a csapatszolgálati századnál. A Rendőrkapitányság vezetője az RK-lapok megsemmisítéséről határozott, mert azokra a továbbiakban nem volt szükség.

5) A jelvéyszám alapján azonosított rendőrök utólag írt jelentései a következőket tartalmazzák.

a) A rendőr 2009. szeptember 5-én 9 órától 6-án 0 óráig teljesített szolgálatot a BRFK III. (Észak-pesti) Ideiglenes Csapatszolgálati Század I. szakasz tagjaként. A fenti napon Budapest területén fokozott ellenőrzés volt elrendelve. A délutáni órákban a Budapest VII. kerület, Károly körúton, az ott jogellenesen összegyűlt, agresszív tömeget hangosbemondón többször felszólították, hogy hagyja el a területet, de ennek a résztvevők nem tettek eleget. Ekkor a parancsnok utasítására megkezdtek a tömegben szereplő személyek igazoltatását. A rendőr több személyt igazoltatott, ellenőrzött, a panaszt tevő személlyel kapcsolatos intézkedésre nem emlékszik. A fokozott ellenőrzések során az igazoltatott személyek ruházata, csomagja is ellenőrzés alá került, mert feltételezhető volt, hogy közbiztonságra veszélyes eszközöket birtokolnak. A rendőr megjegyzi, hogy a jogellenesen összegyűlt, hangoskodó, időnként sörösüvegeket, köveket dobáló tömeg agresszív magatartása miatt a személyek igazoltatását testvédő felszerelésben, védősisakban, rajonként hajtották végre. Végül kijelenti, hogy az igazoltatás minden esetben a hatályos jogszabályok rendelkezései szerint történt.

b) A következő rendőri jelentés szerint, az előzmények és körülmények fentihez hasonló leírása után azt tartalmazza, hogy a parancsnok utasítására a tömegben lévő személyek igazoltatását megkezdte, többeket igazoltatott, de a panaszosra és a vele kapcsolatos intézkedésre nem emlékszik.

c) A harmadik rendőri jelentés készítője az ismert adatokon túl szintén azt tartalmazza, hogy a rendőr az igazoltatott személyek nagy száma miatt a panaszosra és a vele szembeni intézkedésre nem emlékszik.

6) A Testület újabb megkeresésére 2010. január 28-án az ORFK Ellenőrzési Szolgálat vezetője arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos személyes adatait 2009. szeptember 5-én két alkalommal kérdezték le: az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-értékelő Főosztály Bűnügyi Koordinációs Osztályának munkatársa,

valamint a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Ügyeleti Osztály munkatársa. Ez utóbbi lekérdezés pontos ideje 10 óra. Egyéb nyilvántartásokban az igazoltatásra vonatkozó adat nem lelhető fel. A szolgálatvezető az ügyben megkereséssel élt a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala felé is, a Hivatal által küldött átiratot és annak mellékletét leveléhez csatolta.

A megküldött átirat melléklete alapján a panaszos személyes adatait 2009. szeptember 5-én 16 óra 25 perckor a határőrség kérte le.

III.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált intézkedések érintették a panaszos személyes adatok védelméhez, illetve tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogait.

A Testület a rendelkezésére álló iratokból a következőket állapította meg.

1) 2009. szeptember 5-én az állásfoglalás II. fejezetében írt egyedi utasítás alapján Budapest területén az Rtv. 30 §-ának (1) és (3) bekezdése szerinti fokozott ellenőrzés volt érvényben. Az említett napon került sor az ún. Meleg Méltóság Menetére, amely nem sokkal délután 3 óra előtt indult el a Hősök teréről az Andrassy úton az Erzsébet térre, ahova valamivel négy óra előtt érkezett meg. Az Erzsébet téren a felvonulókat mintegy 100 fő fogadta, akik fütyüléssel és becsmérlő szavak kiabálásával fejezték ki nemtetszésüket. (http://www.hirado.hu/Hirek/2009/09/05/16/Veget_ert_a_meleg_melto_sag_menete.aspx) A panaszos által sérelmezett intézkedésre körülbelül ekkor került sor.

A Testület először azt vizsgálta, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésére jogszerűen került-e sor.

A fokozott ellenőrzésről szóló Rtv. 30. § (1) – (3) bekezdései szerint: „(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. (2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. § (1) bekezdése szerint: „A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalom illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.”

A fokozott ellenőrzés elrendeléséről a Testület már több korábbi állásfoglalásában – így pl. a 199/2009. (VII. 1.) számú, vagy a 200/2009. (VII. 1.) számú állásfoglalásaiban – kimondta, hogy az egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent, amely azonban nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét intézkedés nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében. A Testület annak megítélése kapcsán, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon élt-e, elfogadta a rendőrség indokolását, miszerint a főváros fenti területeire szeptember 5. és 6. napjára több demonstrációt jelentettek be, mely rendezvényeken több, ellentétes érzelmű, illetve nézeteket valló csoportok megjelenése volt várható. A demonstratív tömegrendezvények biztosítása, illetőleg a gyülekezési joggal élők biztonságának garantálása érdekében a rendezvényekkel érintett helyszíneken tehát indokolt volt a személy és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése.

Ebből kiindulva, a Testület a rendezvény helyszínéhez közeli területekre, vagyis az egyedi utasításban meghatározott V., VI., VIII., illetve XIV. kerületekre nézve indokoltnak találta a fokozott ellenőrzés elrendelését.

b) A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. §-ának (2) bekezdése értelmében az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

Az a) pontban hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket is figyelembe véve megállapítható, hogy a jogszabályi háttér meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta mögöttes felhatalmazást jelent.

Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésével teljes mértékben megkerülhető az igazoltatás célhoz kötöttségének és megalapozottságának követelménye. Vizsgálható egyfelől, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét

igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A fokozott ellenőrzés elrendelésének feltételei a Testület szerint – a fent kifejtetteknek megfelelően – fennálltak. Ennek megfelelően tehát azt kellett megvizsgálni, hogy a foganatosított intézkedések összhangban álltak-e az elrendelt intézkedés céljaival. A Testület erre – az alábbiak alapján – igenlő választ adott.

A panaszos ugyan állítása szerint nem vett részt az aznap zajló rendezvényeken, ugyanakkor figyelembe kellett venni, hogy a Meleg Méltóság Menet végcélja az Erzsébet tér volt, a panaszos pedig csak pár méterre állt a teret lezáró rendőrségi kordontól. A Meleg Méltóság Menete körülbelül 4 órakor érkezett az Erzsébet térre, ahol mintegy 100 fős, fűtyülő és kiabáló tömeg fogadta. A panaszos által sérelmezett intézkedésre is ekkor került sor. A Testület e tényt elégséges indoknak tartotta arra, hogy a panaszost a fokozott ellenőrzésre való hivatkozással igazoltatni lehessen.

2) A panaszos szerint a rendőrök lakcímkártyáját is követelték. Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: „Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető.”

Az idézett rendelkezésnek megfelelően, onnantól fogva, hogy a panaszos személyazonosságát vezetői engedélyével igazolta, tőle nem lehetett joggal követelni lakcímkártyájának átadását.

A rendőri jelentésekben azonban az áll, hogy a panaszos igazoltatására és személyére – az aznap igazoltatottak nagy száma miatt – egyikük sem emlékszik, ellenben a rendőrök szerint az intézkedések és igazoltatások minden esetben a hatályos jogszabályok rendelkezései szerint történtek.

A Testület az intézkedést foganatosító rendőrök ezen állítását a panaszos által elmondottak cáfolataként értékelte. Mindezek alapján a panaszos és a rendőri állítások közötti ellentmondás feloldására nem volt lehetőség, nem dönthető el, hogy valóban kérték-e a panaszosnak a személyi igazolványon kívüli egyéb okmányát is, ezért **a lakcímkártya követelése miatti alapjogsérelem nem állapítható meg.**

3) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök nem közölték az intézkedés indokát, továbbá adataikat többszöri kérésre sem voltak hajlandók megadni, ezért csak fényképezéssel tudott minimális információkat szerezni róluk.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint, a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök

alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A (3) bekezdés szerint a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A (4) bekezdés értelmében ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

A panaszos által csatolt fényképek alapján megállapítható, hogy az intézkedést fogantató rendőrök jól látható helyen viselték azonosító számukat, **azzal kapcsolatban azonban, hogy nem adták meg nevüket és szolgálati helyüket, továbbá nem közölték az intézkedés indokát**, a panaszosi és a rendőri állítás közötti ellentmondást bizonyítékok hiányában a Testület nem tudta feloldani, így **alapjogsérelmet nem tudott megállapítani**. Itt jegyzi meg a Testület azt is, hogy az Rtv. 20. § (2)-(3) bekezdései értelmében az intézkedést fogantató rendőr nem köteles megadni szolgálati helyét.

4) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az intézkedést fogantató rendőrök felszólították fényképezőgépének kikapcsolására, illetve előállítását helyezték kilátásba arra való hivatkozással, hogy akadályozza a rendőri intézkedést.

A Testület ezzel összefüggésben kifejti, hogy gyakorlatában visszatérő ügytípusnak számítanak a rendőri intézkedések megőrkítésével kapcsolatos panaszok. A Testület, az Alkotmánybíróság 54/2000 (XII. 18.) AB határozatával összhangban, korábbi döntéseiben – így pl. a 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásban – kimondta: fokozott közérdek fűződik ahhoz, hogy az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóak legyenek.

A Testület ebből a megfontolásból arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában semmilyen körülmények között nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés további intézkedésre sem ad alapot. Amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a fényképezés személyiségi jogát sérti, akkor (magánemberként) természetesen igénybe veheti a személyiségi jogvédelem eszközeit, de ez nem lehet rendőri intézkedés jogalapja.

Tekintettel azonban az egymásnak ellentmondó állításokra, a Testület e körben nem tudott alapjogsérelmet megállapítani.

5) A panaszos mindezeket túl sérelmezte ruházatának, illetve táskájának átkutatását.

A Testület már idézte az 1) pontban az Rtv. 30. § (2)-(3) bekezdését, amelyek lehetővé teszik fokozott ellenőrzés elrendelése esetén a ruházat és csomag átvizsgálását. Itt csak annyit jegyez meg, hogy a Meleg Méltóság Menete olyan, évente megrendezésre kerülő rendezvény, ahol az elmúlt években többször került sor a felvonulás erőszakos megzavarására. Mindezek alapján az intézkedő rendőrök okkal feltételezhatték, hogy a helyszínen összegyűlt ellendemonstrálók közbiztonságra veszélyes eszközöket tartanak maguknál. Tekintettel pedig arra, hogy a panaszos e tömeg közvetlen közelében állt, a gyanú vele szemben is fennállhatott.

Az intézkedést foganatosító rendőrök azonban álláspontjuk szerint az általuk aznap foganatosított intézkedések mindegyikét a jogszabályi előírásoknak megfelelően hajtották végre, a panaszosra pedig nem emlékeznek. Ez alapján nem lehetett megállapítani, hogy a panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálására az előírásoknak megfelelően került-e sor. **E tekintetben tehát a Testület nem tudott alapjogsérelmet megállapítani.**

IV.

A Testület megállapítása szerint a rendőri fellépés módja, a panaszos igazoltatása, illetve ruházata és csomagjának átvizsgálása tekintetében alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

Mindezek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. február 10.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

A Testület az állásfoglalását az alábbi dokumentumok alapján hozta:

- a panaszos 2009. szeptember 14-én előterjesztett beadványa,
- a BRFK XIII. kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály KMB Alosztály01130/519060/2009/id. számú rendőri jelentése, 3 db,
- Budapest Rendőrfőkapitánya 01000/45409/2009. számú, fokozott ellenőrzést elrendelő utasítása,
- az ORFK Ellenőrzési Szolgálat vezetője 2010. január 26-i levele,
- a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala Személyi Nyilvántartási és Igazgatási Főosztály 432/857-6/2010. sz. levele.

Független Rendészeti Panasztestület